

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit, Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Profilin Mësimor

SHËRBIME MOTORIKE

Niveli II

**(Në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh
transporti”)**

Kodi: M1-II-18

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2018

Përmbajtja:

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II, të drejtimit mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II
2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Shërbime motorike”, niveli II
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin “Shërbime motorike”, niveli II
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit në në profilin “Shërbime motorike”, niveli II

III. Plani mësimor për profilin “Shërbime motorike”, niveli II.

IV. Udhëzime për planin mësimor

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit në profilin “Shërbime motorike”, niveli II,

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II, të drejtimit “Shërbime mjeteve transporti”.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II, të drejtimit “Shërbime mjeteve transporti”, është *“zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar në veprimtaritë profesionale që lidhen drejtpërdrejt me shërbimet në motorët e mjeteve të transportit”*. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehjet, qëndrimet dhe vlerat, të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurimit teknik e të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset teknologjike bashkëkohore e të perspektivës, që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse, si dhe vlerat morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht, për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në profilin mësimor “Shërbime motorike” niveli II, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin profesional në drejtimin mësimor “Shërbime mjeteve transporti”, niveli I;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- nëse kanë aftësi të kufizuara, shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë, MFE përgatit udhëzime të veçanta me kritere të posaçme pranimi për këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme të nxënësve në përfundim të arsimit në profilin “Shërbime motorike”, niveli II

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Shërbime motorike”, niveli II, nxënësi do të zotërojë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tij dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efçente.
- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integritimeve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt procesin e të nxënës të tij dhe të shfaqë gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojë nisur nga kritere të drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit në profilin mësimor “Shërbime motorike”, niveli II.

Në përfundim të arsimit profesional në profilin profesional “Shërbime motorike”, niveli II, nxënësi do të jetë i aftë të zhvillojë më tej kompetencat profesionale të fituara në nivelin I, si dhe të ushtrojë kompetenca të tjera profesionale, si më poshtë:

- Të konceptojë planin për hapjen e një biznesi të vogël për shërbimet e mirëmbajtjes dhe të riparimit në motorët e mjeteve të transportit.
- Të kryejë llogaritje të thjeshta ekonomike që lidhen me shërbimet e mirëmbajtjes dhe riparimit në motorët e mjeteve të transportit.
- Të zbatojë standardet e profesionit.
- Të interpretojë dhe plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimet e mirëmbajtjes dhe riparimit në motorët e mjeteve të transportit.
- Të organizojë vendin e punës për kryerjen e shërbimeve të mirëmbajtjes dhe riparimit në motorët e mjeteve të transportit.
- Të përzgjedhë veglat, pajisjet, instrumentet dhe materialet e duhura për kryerjen e shërbimeve të mirëmbajtjes dhe riparimit në motorët e mjeteve të transportit.
- Të kryejë kontrollet dhe matjet e nevojshme për shërbimet e mirëmbajtjes dhe riparimit në motorët e mjeteve të transportit.
- Të përdorë dhe mirëmbajë veglat, pajisjet dhe instrumentet e punës.
- Të bëjë diagnostimin e parregullsive në motorët e mjeteve të transportit.
- Të kryejë mirëmbajtjen dhe riparimin e mekanizmit bjellë-manivelë dhe mekanizmit të shpërndarjes së gazeve të motorit.
- Të kryejë mirëmbajtjen dhe riparimin e sistemit të vajisjes së motorit.
- Të kryejë mirëmbajtjen dhe riparimin e sistemit të ftohjes së motorit.
- Të kryejë mirëmbajtjen dhe riparimin e sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit.
- Të kryejë mirëmbajtjen dhe riparimin e sistemit elektrik të motorit.
- Të komunikojë me etikën e duhur në kuadrin e veprimtarive profesionale.
- Të zbatojë rregullat e mbrojtjes në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtjshëm në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Shërbime motorike”, niveli II.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit të kualifikuar në këtë profil profesional. Ky arsimim i jep mundësi nxënësit t'i drejtohet tregut të punës në ndërmarrje/servise të ndryshme që kryejnë shërbime motorike të mjeteve të transportit. Gjithashtu, me studime dhe përvojë pune të mëtjshme, nxënësi mund të vetëpunësohet në kuadrin e një biznesi individual ose të krijojë biznesin e tij në fushën e shërbimeve të mirëmbajtjes dhe riparimit të motorëve të mjeteve të transportit.

Me përfundimin e këtij niveli, nxënësi ka mundësi për vazhdimin e arsimimit në nivelin III (teknik/manaxherial) të arsimit profesional (njëvjeçar) në drejtimin përkatës, për të fituar diplomën e “Maturës shtetërore profesionale”, me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare dhe pas të mesmes.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në profilin mësimor “Shërbime motorike”, niveli II

Plani mësimor për profilin mësimor “Shërbime motorike”, niveli II			
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Orët javore/vjetore
			Klasa 12
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	8/9 (272/306)
1		Gjuhë shqipe	1
2		Letërsi	1
3		Gjuhë e huaj e parë	2
4		Gjuhë e huaj e dytë (me zgjedhje të lirë)	(1)
5		Matematikë	2
6		TIK	1
7		Edukim fizik, sporte, shëndet	1
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	7 (238)
1	L-17-157-10	Bazat e sipërmarrjes	2
2	L-18-253-11	Shërbimet në motorët e mjeteve të transportit	5
C.		Module të detyruar të praktikës profesionale (Gjithsej)	12 (408)
1	M-18-761-11	Shërbimi i mekanizmave të motorit	102
2	M-18-762-11	Shërbimi i sistemit të vajisjes së motorit	69
3	M-18-763-11	Shërbimi i sistemit të ftohjes së motorit	69
4	M-18-764-11	Shërbimi i sistemit të ushqimit e shkarkimit të motorit	102
5	M-18-765-11	Shërbimi i sistemit elektrik të motorit	66
D.		Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)	3 (102)
1	M-18-766-11	Shërbimi i motorëve rotativë	102
2	M-18-767-11	Shërbimi i motorëve me dy kohë të motoçikletave	102

		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1020/ 1054)
--	--	-------------------------	---------------------------------

IV. Udhëzime për planin mësimor

Kohëzgjatja e vitit shkollor është:

Në klasën 12, viti shkollor ka gjithsej 36 javë (34 javë mësimore + 2 javë provime)

Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në profilin “Shërbime motorike”, niveli II, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASR).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithëshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe instruktorët e moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënësit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin e ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që **planifikimi i mësimdhënies** të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritetit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është **motivimi i nxënësve**. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është **integrimi i teorisë me praktikën** e profesionit. Parimi i “të nxënësit duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të profilit mësimor “Shërbime motorike”, niveli II.

Mësuesit dhe instruktorët duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehitë praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format bazë të organizimit të mësimin (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit dhe instruktorët është fakti që *të nxënësit nuk*

ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të profilit profesional “Shërbime motorike”.

Në rastin e nxënësve me aftësi të kufizuara, mësuesit duhet të përshtasin programet e lëndëve dhe përshkruesit e moduleve në përputhje me mundësitë e tyre, si dhe të krijojnë kushte për zbatimin e tyre

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit dhe instruktorët përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me nota (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së 12-të, nxënësi i arsimuar në profilin mësimor “Shërbime motorike”, niveli II, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

- a) Provimi i teorisë profesionale të integruar;
- b) Provimi i praktikës profesionale të integruar;

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale që operojnë në fushën e shërbimeve motorike, dhe u jepet certifikata në të cilën evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, të lëndëve të përgjithshme, për çdo vit shkollor, si dhe rezultatet e dy provimeve përfundimtare të nivelit II.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në profilin mësimor “Shërbime motorike”, niveli II

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në profilin mësimor “Shërbime motorike”, niveli II, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me Certifikatën e aftësisimit profesional, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
  - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale, për çdo vit shkollor;
  - rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit II.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Bazat e sipërmarrjes” (L-17-157-10). Kl. 12 – 68 orë

– Synimet e lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë sipërmarrjen me të gjithë elementet kryesore të saj.
- Të shpjegojnë lidhjen midis sipërmarrjes dhe veprimtarisë njerëzore.
- Të shpjegojnë ndikimin e sipërmarrjes në biznes.
- Të shpjegojnë funksionet themelore të organizimit të punës në biznes.
- Të përshkruajnë veçoritë e tregut dhe veprimtaritë që kryhen në të.
- Të përshkruajnë llojet e konsumatorëve, kërkesat specifike për mallra/shërbime dhe reagimet e tyre ndaj sinjaleve të marketingut të një sipërmarrjeje.
- Të shpjegojnë kuptimin e institucioneve financiare dhe rolin e tyre në biznes.
- Të shpjegojnë kuptimin e bankave dhe shërbimet e tyre.
- Të shpjegojnë kuptimin, rëndësinë, mjetet dhe strategjitë e marketingut.
- Të listojnë katër *P*-të e marketingut.
- Të përshkruajnë konceptet bazë të legjislacionit dhe etikës së biznesit.
- Të shpjegojnë rëndësinë e legjislacionit të punës dhe elementet përbërës të tij.
- Të kryejnë llogaritje të thjeshta ekonomike të një aktiviteti sipërmarrës.
- Të shpjegojnë rëndësinë, nevojën dhe aspektet kryesore të përdorimit të Teknologjisë së Informimit dhe Komunikimit (TIK) për krijimin e kontakteve në biznes.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Bazat e sipërmarrjes”, kl.12 - 68 orë

Tema 1	Njohuri të përgjithshme mbi sipërmarrjen	3 orë
Tema 2	Sipërmarrja dhe aktiviteti njerëzor	4 orë
Tema 3	Sipërmarrja dhe biznesi	8 orë
Tema 4	Organizimi i punës në biznes	9 orë
Tema 5	Tregu dhe sjellja konsumatore	6 orë
Tema 6	Institucionet financiare	7 orë
Tema 7	Njohuri për Marketingun	5 orë
Tema 8	Legjislacioni dhe etika e biznesit	5 orë
Tema 9	Legjislacioni i punës	7 orë
Tema 10	Llogaritje të thjeshta ekonomike	10 orë
Tema 11	Aspekte të TIK-ut në biznes	4 orë

2. Lënda “Shërbimet në motorët e mjeteve të transportit” (L-18-253-11). Kl. 12–170 orë

• Synimet e lëndës “Shërbimet në motorët e mjeteve të transportit”, kl. 12.

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Shërbimet në motorët e mjeteve të transportit”, klasa 12, nxënësit duhet:

- Të tregojnë se ç’janë shërbimet në motorët e mjeteve të transportit dhe të argumentojnë rëndësinë e tyre.
- Të bëjnë klasifikimin e shërbimeve të motorëve të mjeteve të transportit.

- Të përshkruajnë ndërtimin dhe funksionimin e një servisi për shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.
- Të dallojnë dhe tregojnë përdorimet e veglave, instrumenteve dhe pajisjeve të punës në një servis për shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.
- Të përshkruajnë si bëhet organizimi i punës në një servis për shërbimet në motorët e mjeteve të transportit.
- Të tregojnë masat e sigurisë në punë dhe të mbrojtjes së mjedisit në shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.
- Të përdorin informacionin dhe dokumentacionin teknik për shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.
- Të përshkruajnë procedurën e çmontimit dhe të montimit të motorit në automjet.
- Të përshkruajnë parregullsitë kryesore në sistemet dhe mekanizmat e motorëve, si dhe shkaqet e tyre.
- Të përshkruajnë procedurat e diagnostikimit të parregullsive në sistemet dhe mekanizmat e motorëve të mjeteve të transportit.
- Të përshkruajnë procedurat e mirëmbajtjes së sistemeve dhe mekanizmave të motorëve të mjeteve të transportit.
- Të përshkruajnë procedurat e riparimeve të llojeve të ndryshme në sistemet dhe mekanizmat e motorëve të mjeteve të transportit.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Shërbimet në motorët e mjeteve të transportit”, kl. 12 - 170 orë:**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për shërbimet në motorët e mjeteve të transportit	4 orë
Tema 2	Klasifikimi dhe veçoritë e shërbimeve të motorëve të mjeteve të transportit.	4 orë
Tema 3	Ndërtimi dhe funksionimi i një servisi për shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.	4 orë
Tema 4	Veglat, instrumentet dhe pajisjet e punës në një servis për shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.	4 orë
Tema 5	Organizimi i punës në një servis për shërbimet në motorët e mjeteve të transportit.	4 orë
Tema 6	Siguria në punë dhe mbrojtja e mjedisit në shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.	4 orë
Tema 7	Përdorimi i informacionit dhe dokumentacionit teknik në shërbimet e motorëve të mjeteve të transportit.	3 orë
Tema 8	Procedura e çmontimit dhe e montimit të motorit në automjet.	4 orë
Tema 9	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i trupit të motorit.	7 orë
Tema 10	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i kokës së motorit.	4 orë
Tema 11	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i cilindrave të motorit.	4 orë
Tema 12	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i mekanizmit bjellë-manivelë të motorit.	12 orë
Tema 13	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i mekanizmit të shpërndarjes së gazeve të motorit.	12 orë
Tema 14	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit të vajisjes së motorit.	10 orë
Tema 15	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit të ftohjes së motorit.	10 orë
Tema 16	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i elementeve të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”.	8 orë
Tema 17	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i pompave të naftës	5 orë

Tema 18	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i elementeve të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”.	8 orë
Tema 19	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i karburatorëve	5 orë
Tema 20	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine.	10 orë
Tema 21	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit të shkarkimit të produkteve të djegies.	10 orë
Tema 22	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i baterisë.	8 orë
Tema 23	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit alternator-rregullator.	8 orë
Tema 24	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit të ndezjes së përzjerjes djegëse.	10 orë
Tema 25	Diagnostikimi, mirëmbajtja dhe riparimi i sistemit të lëshimit të motorit.	8 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Shërbimi i mekanizmave të motorit”

Drejtimi: Shërbime mjetesh transporti
Profili: Shërbime motorike
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHERBIMI I MEKANIZMAVE TE MOTORIT	(M-18-761-11)
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit në mekanizmin bjellë-manivelë dhe në mekanizmin e shpërndarjes së gazeve të motorëve me djegie të brendshme të automjeteve.	
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe riparimit në mekanizmin bjellë-manivelë të motorit. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e dokumentacionit teknik të motorit. – Përgatitja e vendit të punës për punime në mekanizmin bjellë-manivelë. – Përzgjedhja e veglave, pajisjeve dhe instrumenteve për punime në mekanizmin bjellë-manivelë. – Vendosja e automjetit në postin e punës. – Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në mekanizmin bjellë-manivelë të motorit. – Çmontimi i lidhjeve të motorit me agregatet tjera. – Çmontimi i motorit nga automjeti (nëse është e nevojshme) dhe pastrimi e larja e tij. – Vendosja e motorit në bangon e punës. – Kryerja e matjeve dhe kontrolleve paraprake për përcaktimin e saktë të parregullsive në mekanizmin bjellë-manivelë. – Shkëputja e lidhjeve të kokës së motorit me elementet e tjera. – Procedura e çmontimit të kokës së motorit. – Matjet, kontrollet dhe përcaktimi i parregullsive të ndryshme të kokës së motorit	

-
- Procedura e pastrimit të dhomave të djegies në kokën e motorit.
  - Procedura e pastrimit dhe e rrafshimit të sipërfaqes së kokës së motorit.
  - Procedura e çmontimit të guarnicionit të kokës së motorit dhe pastrimi i sipërfaqes së bllokut të cilindrave.
  - Zbrazja e vajit nga nënkarteri i motorit.
  - Procedura e çmontimit të nënkarterit dhe guarnicionit të tij.
  - Procedura e çmontimit nga boshti motorik dhe e kontrollit të nyjeve piston-biellë.
  - Procedura e çmontimit dhe e kontrollit të elementeve të nyjes piston-biellë (biellës, bokullës së biellës, bronxinave, spinotit, pistonit, fashove).
  - Procedura e çmontimit dhe e kontrollit të boshtit motorik.
  - Procedura e çmontimit të permistopave, të rrotës me dhëmbë të shpërndarjes dhe volantit nga boshti motorik.
  - Kontrollat dhe matjet e qafave të boshtit motorik, si dhe llogaritja e përmasave riparuese të tyre.
  - Procedura e kontrollit të bangove dhe kushinetave (bronxinave) të boshtit motorik.
  - Kontrollat dhe matjet e këmishave të cilindrave, si dhe llogaritja e përmasave riparuese të tyre.
  - Procedura e çmontimit dhe e montimit të këmishave të reja (nëse duhet të zëvendësohen).
  - Procedura e pastrimit të vrimave dhe kanaleve të kalimit të vajit në elementet e mekanizmit bjellë manivelë;
  - Procedura e pastrimit të kanaleve dhe dhomave të kalimit të lëngut ftohës në bllokun e cilindrave;
  - Procedura e montimit të elementeve të nyjes piston-biellë (biellës, bokullës së biellës, bronxinave, spinotit, pistonit, fashove).
  - Procedura e montimit dhe e përshtatjes së boshtit motorik, kushinetave dhe bangove të tij.
  - Procedura e montimit të nyjeve piston-biellë me qafat e boshtit motorik.
  - Procedura e montimit në boshtin motorik të rrotës me dhëmbë të shpërndarjes dhe volantit.
  - Procedura e montimit të guarnicionit dhe kokës së motorit.
  - Montimi i lidhjeve dhe pjesëve të çmontuara nga koka dhe trupi i motorit.
  - Procedura e montimit të guarnicionit dhe nënkarterit të motorit.
  - Hedhja e vajit në nënkarterin e motorit.
  - Kryerja e provës së funksionimit të pjesëve të riparuar ose të zëvendësuara të mekanizmit bjellë manivelë.
  - Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të

---

përzgjedhur pjesët e mekanizmit bjellë manivelë që do të zëvendësohen.

- Kujdesi për veglat dhe pajisjet e punës.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik dhe financiar për shërbimet e kryera.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të mekanizmit bjellë-mainvelë të motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë dokumentacionin teknik të motorit.
- të përgatitë vendin e punës për punime në mekanizmin bjellë-manivelë.
- të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe instrumentet për punime në mekanizmin bjellë-manivelë.
- të vendosë në mënyrë të sigurtë automjetin në postin e punës.
- të marrë informacion paraprak për parregullsitë në mekanizmin bjellë-manivelë të motorit.
- të çmontojë lidhjet e motorit me agregatet tjera.
- të çmontojë motorin nga automjeti (nëse është e nevojshme) dhe ta pastrojë e lajë atë.
- të vendosë motorin në bangon e punës.
- të kryejë matje dhe kontrole paraprake për përcaktimin e saktë të parregullsive të motorit.
- të shpërfaqë lidhjet e kokës së motorit me elementet e tjera.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të kokës së motorit.
- të matë, kontrollojë dhe përcaktojë parregullsitë e ndryshme të kokës së motorit
- të zbatojë procedurën e pastrimit të dhomave të djegies në kokën e motorit.
- të zbatojë procedurën e pastrimit dhe e rrafshimit të sipërfaqes së kokës së motorit.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të guarnicionit të kokës së motorit dhe pastrojë sipërfaqen e bllokut të cilindrave.
- të zbrazë vajin nga nënkarteri i motorit.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të nënkarterit dhe guarnicionit të tij.
- të zbatojë procedurën e çmontimit nga boshti motorik dhe e kontrollit të nyjeve piston-biellë.
- të zbatojë procedurën e çmontimit dhe e kontrollit të elementeve të nyjes piston-biellë (biellës, bokullës së biellës, bronxinave, spinotit, pistonit, fashove).
- të zbatojë procedurën e çmontimit dhe e kontrollit të boshtit motorik.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të permistopave, të rrotës me dhëmbë të shpërndarjes dhe volantit nga boshti

---

motorik.

- të kryejë kontrollet dhe matjet e qafave të boshtit motorik, si dhe të llogaritë përmasat riparuese të tyre.
- të zbatojë procedurën e kontrollit të bangove dhe kushinetave (bronxina) të boshtit motorik.
- të kryejë kontrollet dhe matjet e këmishave të cilindrave, si dhe të llogaritë përmasat riparuese të tyre.
- të zbatojë procedurën e çmontimit dhe e montimit të këmishave të reja (nëse duhet të zëvendësohen).
- të zbatojë procedurën e pastrimit të vrimave dhe kanaleve të kalimit të vajit në elementet e mekanizmit bjellë manivelë;
- të zbatojë procedurën e pastrimit të kanaleve dhe dhomave të kalimit të lëngut ftohës në bllokun e cilindrave;
- të zbatojë procedurën e montimit të elementeve të nyjes piston-biellë (biellës, bokullës së biellës, bronxina, spinotit, pistonit, fashove).
- të zbatojë procedurën e montimit dhe e përshtatjes së boshtit motorik, kushinetave dhe bangove të tij.
- të zbatojë procedurën e montimit të nyjeve piston-biellë me qafat e boshtit motorik.
- të zbatojë procedurën e montimit në boshtin motorik të rrotës me dhëmbë të shpërndarjes dhe volantit.
- të zbatojë procedurën e montimit të guarnicionit dhe kokës së motorit.
- të kryejë montimin e lidhjeve dhe pjesëve të çmontuara nga koka dhe trupi i motorit.
- të zbatojë procedurën e montimit të guarnicionit dhe nënkarterit të motorit.
- të hedhë vajin në nënkarterin e motorit.
- të kryejë provën e funksionimit të pjesëve të riparuar ose të zëvendësuara të mekanizmit bjellë manivelë.
- të përdorë dokumentacionin teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e mekanizmit bjellë manivelë që do të zëvendësohen.
- të kujdeset për veglat dhe pajisjet e punës.
- të plotësojë dokumentacionin teknik dhe financiar për shërbimet e kryera.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të mekanizmit bjellë-mainvelë të motorit.

RM 2 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe riparimit në mekanizmin e shpërndarjes së gazeve të motorit.

Përmbajtja:

- Analiza e dokumentacionit teknik të motorit.
- Përgatitja e vendit të punës për punime në mekanizmin e shpërndarjes së gazeve.
- Përzgjedhja e veglave, pajisjeve dhe instrumenteve për

- punime në mekanizmin shpërndarjes së gazeve.
- Vendosja e automjetit në postin e punës.
  - Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në mekanizmin shpërndarjes së gazeve të motorit.
  - Heqja e kapakut të valvolave dhe e kapakut të rrotave të dhëmbëzuara ose zinxhirit të shpërndarjes.
  - Kontrolli pamor-dëgjimor i funksionimit të mekanizmit të shpërndarjes së gazeve dhe përcaktimi i parregullsive.
  - Kontrolli dhe matja e hapësirave termike midis bishtave të valvolave dhe elementeve që transmetojnë lëvizjen, si dhe përcaktimi i parregullsive.
  - Procedura e çmontimit të nyjeve të valvolave.
  - Procedura e çmontimit të elementeve që transmetojnë lëvizjen nga boshti me gunga te bishtat e valvolave.
  - Procedura e heqjes së zinxhirit të shpërndarjes (kur ka të tillë).
  - Procedura e çmontimit të rrotës me dhëmbë (ose rrotës yll) të boshtit me gunga.
  - Procedura e çmontimit të boshtit me gunga dhe elementeve të tij.
  - Procedura e çmontimit të foleve (sedieve) dhe udhëzuesve (guidave) të valvolave (nëse është e nevojshme).
  - Matjet dhe kontrollet e pjesëve të çmontuara, si dhe përcaktimi i parregullsive.
  - Përzgjedhja e pjesëve të mekanizmit të shpërndarjes së gazeve që do të zëvendësohen.
  - Procedura e montimit të foleve dhe udhëzuesve të valvolave.
  - Procedura e frezimit dhe zmerilimit të foleve të valvolave (kur është e nevojshme).
  - Procedura e montimit të boshtit me gunga dhe elementeve të tij.
  - Procedura e montimit në bosht e rrotës me dhëmbë (ose rrotës yll) sipas shenjave të vënies në fazë.
  - Procedura e montimit të elementeve që transmetojnë lëvizjen nga boshti me gunga te bishtat e valvolave.
  - Procedura e montimit të nyjeve të valvolave.
  - Procedura e vendosjes së zinxhirit të shpërndarjes (kur ka të tillë) dhe vendosja në fazë e mekanizmit të shpërndarjes së gazeve.
  - Procedura e regjistrimit të hapësirave termike midis bishtave të valvolave dhe elementeve që transmetojnë lëvizjen (kur nuk janë vetëregjistruese).
  - Kontrolli i funksionimit të mekanizmit të riparuar të shpërndarjes së gazeve dhe mënjanimi i parregullsive të mundshme.
  - Montimi i kapakut të valvolave dhe kapakut të rrotave të dhëmbëzuara ose zinxhirit të shpërndarjes, si dhe gurnicioneve të tyre.

- Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e mekanizmit të shpërndarjes së gazeve që do të zëvendësohen.
- Kujdesi për veglat dhe pajisjet e punës.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik dhe financiar për shërbimet e kryera.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të mekanizmit të shpërndarjes së gazeve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të analizojë dokumentacionin teknik të motorit.
- të përgatitë vendin e punës për punime në mekanizmin e shpërndarjes së gazeve.
- të përzgjedhë veglat, pajisjet dhe instrumentet për punime në mekanizmin shpërndarjes së gazeve.
- të vendosë në mënyrë të sigurtë automjetin në postin e punës.
- të marrë informacion paraprak për parregullsitë në mekanizmin shpërndarjes së gazeve të motorit.
- të heqë kapakun e valvolave dhe kapakun e rrotave të dhëmbëzuara ose zinxhirit të shpërndarjes.
- të bëjë kontrollin pamor-dëgjimor i funksionimit të mekanizmit të shpërndarjes së gazeve dhe përcaktimi i parregullsive.
- të bëjë kontrollin dhe matjen e hapësirave termike midis bishtave të valvolave dhe elementeve që transmetojnë lëvizjen, si dhe të përcaktojë parregullsitë.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të nyjeve të valvolave.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të elementeve që transmetojnë lëvizjen nga boshti me gunga te bishtat e valvolave.
- të zbatojë procedurën e heqjes së zinxhirit të shpërndarjes (kur ka të tillë).
- të zbatojë procedurën e çmontimit të rrotës me dhëmbë (ose rrotës yll) të boshtit me gunga.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të boshtit me gunga dhe elementeve të tij.
- të zbatojë procedurën e çmontimit të foleve (sedieve) dhe udhëzuesve (guidave) të valvolave (nëse është e nevojshme).
- të kryejë matjet dhe kontrollet e pjesëve të çmontuara, si dhe përcaktimi i parregullsive.
- të përzgjedhë pjesët e mekanizmit të shpërndarjes së gazeve që do të zëvendësohen.
- të zbatojë procedurën e montimit të foleve dhe udhëzuesve të valvolave.
- të zbatojë procedurën e frezimit dhe zmerilimit të foleve të

- valvolave (kur është e nevojshme).
- të zbatojë procedurën e montimit të boshtit me gunga dhe elementeve të tij.
- të zbatojë procedurën e montimit në bosht e rrotës me dhëmbë (ose rrotës yll) sipas shenjave të vënies në fazë.
- të zbatojë procedurën e montimit të elementeve që transmetojnë lëvizjen nga boshti me gunga te bishtat e valvolave.
- të zbatojë procedurën e montimit të nyjeve të valvolave.
- të zbatojë procedurën e vendosjes së zinxhirit të shpërndarjes (kur ka të tillë) dhe vendosja në fazë e mekanizmit të shpërndarjes së gazeve.
- të zbatojë procedurën e regjistrimit të hapësirave termike midis bishtave të valvolave dhe elementeve që transmetojnë lëvizjen (kur nuk janë vetëregjistruese).
- të bëjë kontrollin e funksionimit të mekanizmit të riparuar të shpërndarjes së gazeve dhe mënjanimi i parregullsive të mundshme.
- të bëjë montimin e kapakut të valvolave dhe kapakut të rrotave të dhëmbëzuara ose zinxhirit të shpërndarjes, si dhe gurnicioneve të tyre.
- të përdorë dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e mekanizmit të shpërndarjes së gazeve që do të zëvendësohen.
- të kujdeset për veglat dhe pajisjet e punës.
- të plotësojë dokumentacion teknik dhe financiar për shërbimet e kryera.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të mekanizmit të shpërndarjes së gazeve.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të motorëve të automjeteve, ose në servise private të motorëve të automjeteve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave dhe procedurave të punimeve për shërbimet e mekanizmave të motorëve.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve të matjes, kontrollit, riparimit, zëvendësimit dhe provës së mekanizmit bjellë-manivelë dhe mekanizmit të shpërndarjes së gazeve, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në mekanizmat e motorëve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të mekanizmat e motorëve.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e

---

kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuara për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:

- Repart pune për shërbime të motorëve të automjeteve.
- Motora në gjendje pune.
- Komplet i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për matje, kontrolle, zëvendësime dhe riparime të mekanizmave të motorëve.
- Pjesë këmbimi për mekanizmin bjellë-manivelë dhe mekanizmin e shpërndarjes së gazeve të motorit.
- Vajra dhe lëngje ftohëse.
- Katalogë të motorëve, manuale, udhëzues, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.

---

2. Moduli “Shërbimi i sistemit të vajisjes së motorit”

Drejtimi: Shërbime mjetesh transporti
Profili: Shërbime motorike
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHERBIMI I SISTEMIT TE VAJISJES SE MOTORIT	(M-18-762-11)
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit në sistemin e vajisjes të motorëve me djegie të brendshme të automjeteve.	
Kohëzgjatja e modulit	69 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen punime përgatitore për shërbimin e sistemit të vajisjes së motorit. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e dokumentacionit teknik të motorit. – Përgatitja e vendit të punës për punime në sistemin e vajisjes së motorit. – Përzgjedhja e veglave, pajisjeve, instrumenteve dhe materialeve për punime në sistemin e vajisjes së motorit. – Vendosja e automjetit në mënyrë të sigurtë në postin e punës. – Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në sistemin e vajisjes së motorit. – Kontrolli pamor për rrjedhje të vajit të motorit. – Procedura e kontrollit të nivelit dhe gjendjes së vajit. – Procedura e kontrollit të presionit dhe prurjes së vajit dhe përcaktimi i parregullsive. – Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit të vajisjes së motorit. Instrumentet e vlerësimit: <ul style="list-style-type: none"> - Vëzhgim me listë kontrolli. Kriteret e realizimit: <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë :</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë dokumentacionin teknik të motorit. – të përgatitë vendin e punës për punime në sistemin e vajisjes së motorit. – të përzgjedhë veglat, pajisjet, instrumentet dhe materialet	

-
- për punime në në sistemin e vajisjes së motorit.
  - të vendosë në mënyrë të sigurtë automjetin në postin e punës.
  - të marrë informacionparaprak për parregullsitë në sistemin e vajisjes së motorit.
  - të bëjë kontrollin pamor për rrjedhje të vajit të motorit.
  - të zbatojë procedurën e kontrollit të nivelit dhe gjendjes së vajit.
  - të zbatojë procedurën e kontrollit të presionit dhe prurjes së vajit dhe të përcaktojë parregullsitë.
  - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit të vajisjes së motorit.

RM 2 Nxënësi zëvendëson vajin dhe filtrat e vajit të motorit.

Përmbajtja:

- Heqja e tapës së nënkarterit të motorit;
- Zbrazja (ose thithja me pajisje të posaçme) dhe mbledhja në një enë e vajit të përdorur;
- Çmontimi, pastrimi dhe montimi i nënkarterit dhe guarnicionit të tij;
- Vendosja e tapës së nënkarterit;
- Çmontimi dhe heqja e filtrit të vajit;
- Montimi i filtrit të ri të vajit;
- Hedhja e vajit të ri në sasinë e duhur;
- Kontrolli i nivelit të vajit të zëvendësuar;
- Ndezja e motorit prova e funksionimit të sistemit të vajisjes.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të vajit dhe filtrit të vajit të motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të heqë tapën e nënkarterit të motorit;
- të bëjë zbrazjen e plotë (ose thithjen me pajisje të posaçme) dhe mbledhjen në një enë të vajit të përdorur;
- të bëjë çmontimin, pastrimin e plotë dhe montimin e nënkarterit dhe të guarnicionit të tij;
- të vendosë dhe shtrëngojë sa duhet tapën e nënkarterit;
- të bëjë çmontimin dhe heqjen e filtrit të vajit;
- të bëjë montimin e filtrit të ri të vajit;
- të bëjë hedhjen e vajit të ri në sasinë e duhur;
- të bëjë kontrollin e nivelit të vajit të zëvendësuar;
- të bëjë ndezjen e motorit provën e funksionimit të sistemit të vajisjes.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të vajit dhe filtrit të vajit të motorit.

RM 3 Nxënësi zëvendëson dhe riparon pompën e vajit të motorit.

Përmbajtja:

- Zbrazja e vajit dhe heqja e nënkarterit me guarnicionin e tij;
- Çmontimi i bulonave të shtrëngimit të pompës së vajit;
- Heqja e pompës së vajit dhe e guarnicionit të saj;
- Çmontimi i filtrit notues nga pompa e vajit dhe pastrimi i tij;
- Çmontimi i detaleve të pompës së vajit;
- Pastrimi, matja, kontrolli dhe përcaktimi i parregullsive të detaleve të pompës së vajit;
- Kontrolli dhe riparimi i valvolës së presionit të vajit;
- Zëvendësimi i pjesëve të dëmtuara të pompës së vajit;
- Montimi i detaleve të pompës së vajit;
- Montimi i filtrit notues me pompën e vajit;
- Montimi i pompës së vajit dhe i guarnicionit të saj;
- Montimi i nënkarterit dhe guarnicionit të tij;
- Hedhja e vajit të motorit;
- Prova e funksionimit të pompës së zëvendësuar (ose të riparuar) të vajit;
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit dhe riparimit të pompës të vajit të motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë zbrazjen e plotë të vajit dhe heqja e nënkarterit me guarnicionin e tij;
- të çmontojë bulonat e shtrëngimit të pompës së vajit;
- të heqë pompën e vajit dhe të guarnicionit të saj;
- të çmontojë filtrin notues nga pompa e vajit dhe të bëjë pastrimin e tij;
- të çmontojë detalet e pompës së vajit;
- të bëjë pastrimin, matjen, kontrollin dhe përcaktimin e parregullsive të detaleve të pompës së vajit;
- të bëjë kontrollin dhe riparimin e valvolës së presionit të vajit;
- të bëjë zëvendësimin e pjesëve të dëmtuara të pompës së vajit;
- të bëjë montimin e detaleve të pompës së vajit;
- të bëjë montimin e filtrit notues me pompën e vajit;
- të bëjë montimin e pompës së vajit dhe të guarnicionit të saj;
- të bëjë montimin e nënkarterit dhe të guarnicionit të tij;
- të bëjë hedhjen e sasisë së duhur të vajit të motorit;
- të bëjë provën e funksionimit të pompës së zëvendësuar (ose të riparuar) të vajit;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së

mjedisit gjatë zëvendësimit dhe riparimit të pompës të vajit të motorit.

RM 4 Nxënësi kryen veprimet përfundimtare të shërbimit të sistemit të vajisjes së motorit.

Përmbajtja:

- Llogaritja e shpenzimeve për materialet.
- Llogaritja e shpenzimeve për punën e kryer.
- Llogaritja e kostos së plotë dhe e çmimit të shërbimit të kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- Përgatitja e automjetit për dorëzim te klienti.
- Udhëzimi i klientit dhe dorëzimi i automjetit.
- Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit të vajisjes që zëvendësohen.
- Kujdesi për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për materialet.
- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për punën e kryer.
- të bëjë llogaritjen e kostos së plotë dhe të çmimit të shërbimit të kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- të përgatitë automjetin për dorëzim te klienti.
- të bëjë udhëzimin e klientit dhe dorëzimin e automjetit.
- të përdorë dokumentacionin teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit të vajisjes që zëvendësohen.
- të tregojë kujdesin e duhur për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të motorëve të automjeteve, ose në servise private të motorëve të automjeteve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave dhe procedurave të punimeve për shërbimet e sistemit të vajisjes së motorit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve të matjes, kontrollit, riparimit, zëvendësimit dhe provës së sistemit të vajisjes së motorit, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive

---

në sistemin e vajisjes së motorëve.

- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të sistemi i vajisjes së motorit.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Repart pune për shërbime të motorëve të automjeteve.
  - Motora në gjendje pune.
  - Komplet i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për matje, kontrollë, zëvendësime dhe riparime të sistemit të vajisjes së motorëve.
  - Pjesë këmbimi për sistemin e vajisjes së motorit.
  - Vajra motori.
  - Katalogë të motorëve, manuale, udhëzues, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

3. Moduli “Shërbimi i sistemit të ftohjes së motorit”

Drejtimi: Shërbime mjetes transporti
Profili: Shërbime motorike
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHERBIMI I SISTEMIT TE FTOHJES SE MOTORIT	(M-18-763-11)
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit në sistemin e ftohjes së motorëve me djegie të brendshme të automjeteve.	
Kohëzgjatja e modulit	69 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Shërbime mjetes transporti”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen punime përgatitore për shërbimin e sistemit të ftohjes së motorit. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e dokumentacionit teknik të motorit. – Përgatitja e vendit të punës për punime në sistemin e ftohjes së motorit. – Përzgjedhja e veglave, pajisjeve, instrumenteve dhe materialeve për punime në sistemin e ftohjes së motorit. – Vendosja e automjetit në mënyrë të sigurtë në postin e punës. – Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në sistemin e ftohjes së motorit. – Kontrolli pamor për rrjedhje të ujit në sistemin e ftohjes së motorit. – Procedura e kontrollit të nivelit dhe gjendjes së ujit të sistemit të ftohjes. – Matja e shkallës së fortësisë (raporti ujë/antifriz) së lëngut ftohës. – Kontrolli pamor i tubave prej gome të sistemit të ftohjes dhe përcaktimi i parregullsive. – Kontrolli pamor dhe dëgjimor i funksionimit të pompës së ujit dhe përcaktimi i parregullsive. – Kontrolli pamor i radiatorit dhe përcaktimi i parregullsive – Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit të ftohjes së motorit.	

Instrumentet e vlerësimit:

-
- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të analizojë dokumentacionin teknik të motorit.
- të përgatitë vendin e punës për punime në sistemin e ftohjes së motorit.
- të përzgjedhë veglat, pajisjet, instrumentet dhe materialet për punime në sistemin e ftohjes së motorit.
- të vendosë automjetin në mënyrë të sigurtë në postin e punës.
- të marrë informacionin paraprak për parregullsitë në sistemin e ftohjes së motorit.
- të kryejë kontroll pamor për rrjedhje të ujit në sistemin e ftohjes së motorit.
- të kryejë procedura të kontrollit të nivelit dhe gjendjes së ujit të sistemit të ftohjes.
- të matë shkallën e fortësisë (raporti ujë/antifriz) së lëngut ftohës.
- të kryejë kontroll pamor të tubave prej gome të sistemit të ftohjes dhe të përcaktojë parregullsitë.
- të kryejë kontroll pamor dhe dëgjimor të funksionimit të pompës së ujit dhe të përcaktojë parregullsitë.
- të kryejë kontroll pamor të radiatorit dhe të përcaktojë iparregullsitë
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit të ftohjes së motorit.

RM 2 Nxënësi zëvendëson lëngun ftohës të sistemit të ftohjes së motorit.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e antifrizit të duhur;
- Përgatitja e lëngut ftohës (ujë-antifriz) me fortësinë e duhur;
- Zbrazja e lëngut ftohës të vjetëruar nga sistemi i ftohjes;
- Procedura e pastrimit të rrugëve të kalimit të lëngut ftohës;
- Hedhja në sistemin e ftohjes e lëngut ftohës të parapërgatitur;
- Prova e funksionimit të sistemit të ftohjes së motorit.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të lëngut ftohës të sistemit të ftohjes së motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të përzgjedhë antifrizin e duhur;
- të përgatitë lëngun ftohës (ujë-antifriz) me fortësinë e duhur;
- të zbrazë lëngun ftohës të vjetëruar nga sistemi i ftohjes;

- të kryejë procedurat e pastrimit të rrugëve të kalimit të lëngut ftohës;
- të hedhë në sistemin e ftohjes lëngun ftohës të parapërgatitur;
- të kryejë provat e funksionimit të sistemit të ftohjes së motorit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të lëngut ftohës të sistemit të ftohjes së motorit.

RM 3 Nxënësi zëvendëson termostatin e sistemit të ftohjes së motorit.

Përmbajtja:

- Çmontimi i mbulesës së termostatit dhe i guarnicionit të saj;
- Heqja e termostatit të dëmtuar;
- Prova e funksionimit të termostatit;
- Përzgjedhja e termostatit të duhur për zëvendësim;
- Vendosja e termostatit të ri;
- Montimi i guarnicionit dhe i mbulesës së termostatit;
- Prova e funksionimit të termostatit të zëvendësuar;
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të termostatit të sistemit të ftohjes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të cmontojë mbulesën e termostatit dhe guarnicionin e saj;
- të heqë termostatin e dëmtuar;
- të kryejë provat e funksionimit të termostatit;
- të përzgjedhë termostatin e duhur për zëvendësim;
- të vendosë termostatin e ri;
- të montojë guarnicionin dhe mbulesën e termostatit;
- të kryejë provat e funksionimit të termostatit të zëvendësuar;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të termostatit të sistemit të ftohjes.

RM 4 Nxënësi zëvendëson tubat prej gome të sistemit të ftohjes së motorit.

Përmbajtja:

- Lirimi i qaforeve shtrënguese të tubave prej gome;
- Zbrazja dhe grumbullimi në një enë i lëngut ftohës (nëse është e nevojshme);
- Lirimi i qaforeve dhe heqja e tubave prej gome nga elementet e tjerë të sistemit të ftohjes;
- Vendosja e tubave të rinj prej gome në elementet e tjerë të sistemit të ftohjes;
- Vendosja dhe shtrëngimi i qaforeve të tubave prej gome;

- Hedhja e lëngut ftohës në sistem;
- Kontrolli i për rrjedhje i tubave prej gome të zëvendësuara;
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të tubave prej gome të sistemit të ftohjes së motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të lirojë qaforet shtrënguese të tubave prej gome;
- të zbrazë dhe të grumbullojë në një enë lëngun ftohës (nëse është e nevojshme);
- të lirojë qaforet dhe të heqë tubat prej gome nga elementet e tjerë të sistemit të ftohjes;
- të vendosë tuba të rinj prej gome në elementet e tjerë të sistemit të ftohjes;
- të vendosë dhe të shtrëngojë qaforet e tubave prej gome;
- të hedhë lëngun ftohës në sistem;
- të kryejë kontrollin për rrjedhje të tubave prej gome të zëvendësuara;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të tubave prej gome të sistemit të ftohjes së motorit.

RM 5 Nxënësi riparon dhe zëvendëson pompën e ujit të sistemit të ftohjes së motorit.

Përmbajtja:

- Zbrazja dhe mbledhja në një enë e lëngut ftohës së sistemit të ftohjes;
- Çmontimi i rripit të pompës së ujit;
- Çmontimi dhe heqja e pompës së ujit dhe e guarnicionit të saj;
- Çmontimi i detaleve të pompës së ujit;
- Pastrimi, matja, kontrolli dhe përcaktimi i parregullsive të detaleve të pompës së ujit;
- Zëvendësimi i pjesëve të dëmtuara të pompës së ujit;
- Montimi i detaleve të pompës së ujit;
- Montimi i pompës së ujit dhe i guarnicionit të saj;
- Montimi dhe regjistrimi i shtrëngimit të rripit të pompës së ujit;
- Hedhja e lëngut ftohës në sistemin e ftohjes;
- Prova e funksionimit të pompës së ujit të zëvendësuar (ose të riparuar)
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë riparimit dhe zëvendësimit të pompës së të sistemit të ftohjes së motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të zbrazë dhe të mbledhë në një enë lëngun ftohës së sistemit të ftohjes;
- të cmontojë rripin e pompës së ujit;
- të cmontojë dhe të heqë pompën e ujit dhe guarnicionin e saj;
- të cmontojë detalet e pompës së ujit;
- të pastrojë , të matë, të kontrollojë dhe të përcaktojë parregullsitë e detaleve të pompës së ujit;
- të zëvendësojë pjesët e dëmtuara të pompës së ujit;
- të montojë detalet e pompës së ujit;
- të montojë pompën e ujit dhe guarnicionin e saj;
- të montojë dhe të regjistrojë shtrëngimin e rripit të pompës së ujit;
- të hedhë lëngun ftohës në sistemin e ftohjes;
- të kryejë prova të funksionimit të pompës së ujit të zëvendësuar (ose të riparuar)
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë riparimit dhe zëvendësimit të pompës së sistemit të ftohjes së motorit.

RM 6 Nxënësi zëvendëson dhe riparon radiatorin e sistemit të ftohjes së motorit.

Përmbajtja:

- Zbrazja dhe grumbullimi në një enë i lëngut ftohës;
- Çmontimi i pjesëve të automjetit që pengojnë heqjen e radiatorit;
- Çmontimi i tubave që lidhin radiatorin me elementet e tjerë të sistemit të ftohjes;
- Heqja e lidhjeve elektrike të radiatorit;
- Çmontimi i këmbëve të radiatorit;
- Heqja e radiatorit me parregullsi;
- Pastrimi dhe larja e radiatorit;
- Procedura e riparimit (me ngjitje) të elementeve të radiatorit që kanë rrjedhje;
- Kontrolli i radiatorit të riparuar me pajisjen përkatëse;
- Vendosja në automjet dhe montimi i këmbëve të radiatorit të riparuar (ose të ri);
- Montimi i lidhjeve elektrike;
- Montimi i tubave që lidhin radiatorin me elementet e tjerë të sistemit të ftohjes;
- Montimi i pjesëve të tjera të automjetit;
- Mbushja e sistemit të ftohjes me lëngun ftohës;
- Kontrolli përfundimtar i funksionimit të radiatorit të sistemit të ftohjes së motorit;
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë riparimit dhe zëvendësimit të radiatorit të sistemit të ftohjes së motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të zbrazë dhe të grumbullojë në një enë lëngun ftohës;
- të cmontojë pjesët e automjetit që pengojnë heqjen e radiatorit;
- të cmontojë tubat që lidhin radiatorin me elementet e tjera të sistemit të ftohjes;
- të heqë lidhjet elektrike të radiatorit;
- të cmontojë këmbët e radiatorit;
- të heqë radiatorin me parregullsi;
- të pastrojë dhe të lajë radiatorin;
- të kryejë procedurat e riparimit (me ngjitje) të elementeve të radiatorit që kanë rrjedhje;
- të kontrollojë radiatorin e riparuar me pajisjen përkatëse;
- të vendosë në automjete dhe të montojë këmbët e radiatorit të riparuar (ose të ri);
- të montojë lidhjet elektrike;
- të montojë tubat që lidhin radiatorin me elementet e tjera të sistemit të ftohjes;
- të montojë pjesët e tjera të automjetit;
- të mbushë sistemin e ftohjes me lëngun ftohës;
- të kryejë kontrollin përfundimtar të funksionimit të radiatorit të sistemit të ftohjes së motorit;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë riparimit dhe zëvendësimit të radiatorit të sistemit të ftohjes së motorit.

RM 7 Nxënësi kryen veprimet përfundimtare të shërbimit të sistemit të ftohjes së motorit.

Përmbajtja:

- Llogaritja e shpenzimeve për materialet.
- Llogaritja e shpenzimeve për punën e kryer.
- Llogaritja e kostos së plotë dhe e çmimit të shërbimit të kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- Përgatitja e automjetit për dorëzim te klienti.
- Udhëzimi i klientit dhe dorëzimi i automjetit.
- Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit të ftohjes që zëvendësohen.
- Kujdesi për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për materialet.

- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për punën e kryer.
- të bëjë llogaritjen e kostos së plotë dhe të çmimit të shërbimit të kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- të përgatitë automjetin për dorëzim te klienti.
- të bëjë udhëzimin e klientit dhe dorëzimin e automjetit.
- të përdorë dokumentacionin teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit të ftohjes që zëvendësohen.
- të tregojë kujdesin e duhur për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të motorëve të automjeteve, ose në servise private të motorëve të automjeteve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave dhe procedurave të punimeve për shërbimet e sistemit të ftohjes së motorit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve të matjes, kontrollit, riparimit, zëvendësimit dhe provës së sistemit të ftohjes së motorit, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në sistemin e ftohjes së motorëve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të sistemit të ftohjes së motorit.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Repart pune për shërbime të motorëve të automjeteve.
  - Motora në gjendje pune.
  - Kompleti i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për matje, kontrolle, zëvendësime dhe riparime të sistemit të ftohjes së motorëve.
  - Pjesë këmbimi për sistemin e ftohjes së motorit (termostat, radiatorë, tuba gome, pompa uji etj.).
  - Lëngje ftohëse.
  - Katalogë të motorëve, manuale, udhëzues, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

4. Moduli “Shërbimi i sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit”

Drejtimi: Shërbime mjetesh transporti
Profili: Shërbime motorike
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHERBIMI I SISTEMIT TE USHQIMIT DHE SHKARKIMIT TE MOTORIT	(M-18-764-11)
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit në sistemet e ushqimit dhe shkarkimit të motorëve “diesel”, “karburator” dhe me injeksion benzine të automjeteve.	
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen punime përgatitore për shërbimin e sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e dokumentacionit teknik të motorit. – Përgatitja e vendit të punës për punime në sistemin e ushqimit të dhe shkarkimit motorit. – Përzgjedhja e veglave, pajisjeve, instrumenteve dhe materialeve për punime në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të motorit. – Vendosja e automjetit në mënyrë të sigurtë në postin e punës. – Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të motorit. – Kontrolli pamor dhe dëgjimor për parregullsi në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të motorit. – Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e realizimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë :</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë dokumentacionin teknik të motorit. – të përgatitë vendin e punës për punime në sistemin e ushqimit dhe të shkarkimit të motorit. – të përzgjedhë veglat, pajisjet, instrumentet dhe materialet për punime në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të	

---

motorit.

- të vendosë automjetin në mënyrë të sigurtë në postin e punës.
- të marrë informacionin paraprak për parregullsitë në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të motorit.
- të kryejë kontrollin pamor dhe dëgjimor për parregullsi në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të motorit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit.

RM 2 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe riparimit në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të motorit “diesel”.

Përmbajtja:

- Kontrolli i elementeve të sistemit të ushqimit e shkarkimit të motorit “diesel” dhe përcaktimi i parregullsive.
- Procedura e zëvendësimit të filtrave të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”:
  - përzgjedhja e filtrave të duhur të sistemit të ushqimit;
  - shkëputja nga filtri i naftës e tubave të prurjes dhe dërgimit të naftës;
  - bllokimi i tubit të prurjes për mosrjedhjen e naftës;
  - çmontimi dhe heqja e filtrit të naftës;
  - montimi i filtrit të ri të naftës;
  - bashkimi i filtrit të naftës me tubat e prurjes dhe të dërgimit të naftës;
  - çmontimi dhe heqja e kapakut të folesë së filtrit të ajrit të sistemit të ushqimit;
  - heqja e filtrit të ajrit të përdorur;
  - pastrimi i folesë së filtrit të ajrit;
  - vendosja e elementit të ri filtrues;
  - montimi i kapakut të folesë së filtrit të ajrit;
  - Prova e funksionimit të filtrave të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”.
- Procedura e zëvendësimit të injektorëve të naftës të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”:
  - përzgjedhja e injektorëve të duhur të sistemit të ushqimit të motorit;
  - shkëputja nga injektorët e tubave të dërgimit dhe të rikthimit të naftës;
  - çmontimi dhe heqja e injektorëve nga koka e motorit;
  - vendosja dhe montimi i injektorëve të rinj;
  - lidhja e me injektorët e tubave të dërgimit dhe të rikthimit të naftës;
  - prova e funksionimit të injektorëve të zëvendësuar.
- Procedura e zëvendësimit të pompës së presionit të ulët të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”:
  - shkëputja nga pompa e presionit të ulët e tubit të

- dërgimit dhe tubit të prurjes së naftës;
- bllokimi i tubit të prurjes për mos rrjedhjen e naftës;
- çmontimi dhe heqja e pompës së presionit të ulët;
- kontrolli dhe riparimi i pompës së presionit të ulët (nëse është e nevojshme).
- përzgjedhja e pompës së re presionit të ulët (nëse është e nevojshme);
- vendosja dhe montimi i pompës së riparuar (ose të re) të presionit të ulët;
- lidhja e pompës së presionit të ulët me tubin e dërgimit dhe tubin e prurjes së naftës;
- prova e funksionimit të pompës së presionit të ulët të zëvendësuar.
- Procedura e zëvendësimit të pompës së naftës (të presionit të lartë) të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”:
  - përzgjedhja e pompës së duhur të naftës;
  - shkëputja nga pompa e naftës e lidhjeve elektrike;
  - shkëputja nga pompa e naftës dhe nga injektorët e tubave të prurjes dhe të dërgimit të naftës;
  - çmontimi dhe heqja e pompës së naftës;
  - çmontimi dhe kontrolli i pjesëve kryesore të pompës së naftës;
  - përzgjedhja e pjesëve të pompës së naftës që duhen zëvendësuar;
  - montimi i pjesëve të pompës së naftës;
  - vendosja në fazë dhe montimi i pompës së re të naftës;
  - lidhja me pompën e naftës e tubave të prurjes dhe tubave të dërgimit të naftës në injektorë;
  - vendosja e lidhjeve elektrike në pompën e naftës;
  - prova e funksionimit të pompës së zëvendësuar të naftës.
- Procedura e zëvendësimit të elementeve të dërgimit të ajrit dhe shkarkimit të gazeve:
  - kontrolli pamor dhe dëgjimor i funksionimit të elementeve të dërgimit të ajrit dhe shkarkimit të gazeve;
  - zëvendësimi i tubit që lidh filtrin e ajrit me kolektorin e thithjes;
  - zëvendësimi i kolektorit të thithjes dhe guarnicionit të tij;
  - zëvendësimi i tubit që lidh kolektorin e shkarkimit me katalizatorin/marmitën;
  - zëvendësimi i kolektorit të shkarkimit dhe guarnicionit të tij;
  - zëvendësimi i katalizatorit;
  - zëvendësimi i marmitës;
  - prova e funksionimit të elementeve të dërgimit të ajrit dhe shkarkimit të gazeve.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit “diesel”.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë kontrollet e duhura për diagnostikimin e parregullsive të elementeve të sistemit të ushqimit të motorit “diesel” dhe të përcaktojë parregullsitë;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të filtrave të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të injektorëve të naftës të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të pompës së presionit të ulët të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të pompës së naftës (të presionit të lartë) të sistemit të ushqimit të motorit “diesel”;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të elementeve të dërgimit të ajrit dhe shkarkimit të gazeve;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit “diesel”;

RM 3 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe riparimit në sistemin e ushqimit të motorit “karburator”.

Përmbajtja:

- Kontrolli i elementeve të sistemit të ushqimit të motorit “karburator” dhe përcaktimi i parregullsive.
- Procedura e zëvendësimit të filtrit të benzinës të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”:
  - përzgjedhja e filtrit të duhur të sistemit të ushqimit;
  - shkëputja nga filtri i benzinës e tubave të prurjes dhe dërgimit të benzinës;
  - bllokimi i tubit të prurjes për mosrrjedhjen e benzinës;
  - çmontimi dhe heqja e filtrit të benzinës;
  - montimi i filtrit të ri të benzinës.
  - bashkimi i filtrit të benzinës me tubat e prurjes dhe të dërgimit të benzinës;
  - Prova e funksionimit të filtrit të benzinës të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”.
- Procedura e zëvendësimit të pompës së presionit të ulët të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”:
  - shkëputja nga pompa e presionit të ulët e tubit të dërgimit dhe tubit të prurjes së benzinës;
  - bllokimi i tubit të prurjes për mosrrjedhjen e benzinës;
  - çmontimi dhe heqja e pompës së presionit të ulët;
  - kontrolli dhe riparimi i pompës së presionit të ulët (nëse është e nevojshme).
  - përzgjedhja e pompës së re presionit të ulët (nëse është e nevojshme);

- vendosja dhe montimi i pompës së riparuar (ose të re) të presionit të ulët;
- lidhja e pompës së presionit të ulët me tubin e dërgimit dhe tubin e prurjes së benzinës;
- prova e funksionimit të pompës së presionit të ulët të zëvendësuar, të motorit “karburator”.
- Procedura e shërbimit të karburatorit të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”:
  - përzgjedhja e karburatorit të duhur;
  - shkëputja e lidhjeve elektrike nga karburatori;
  - shkëputja nga karburatori e tubit të prurjes së benzinës;
  - shkëputja nga karburatori e tubit të prurjes së ajrit;
  - çmontimi dhe heqja e karburatorit nga trupi i motorit;
  - çmontimi i pjesëve të karburatorit;
  - kontrolli dhe pastrimi i pjesëve të çmontuara të karburatorit;
  - zëvendësimi i pjesëve të dëmtuara të karburatorit;
  - montimi i pjesëve të karburatorit;
  - vendosja dhe montimi i karburatorit në trupin e motorit;
  - lidhja e karburatorit me tubin e prurjes së ajrit dhe me tubin e prurjes së benzinës;
  - vendosja e lidhjeve elektrike të karburatorit;
  - prova e funksionimit të karburatorit të riparuar ose të ri.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë kontrollin e elementeve të sistemit të ushqimit “karburator” dhe të diagnostikojë parregullsitë.
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të filtrit të benzinës të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të pompës së presionit të ulët të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”;
- të zbatojë procedurën e duhur të shërbimit të karburatorit të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të sistemit të ushqimit të motorit “karburator”.

RM 4 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes dhe riparimit në sistemin e ushqimit të motorit me injeksion benzine.

Përmbajtja:

- Kontrolli i elementeve të sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine dhe përcaktimi i parregullsive.
- Procedura e zëvendësimit të filtrit të benzinës të sistemit të

ushqimit të motorit me injeksion benzine:

- përzgjedhja e filtrit të duhur të sistemit të ushqimit;
- shkëputja nga filtri i benzinës e tubave të prurjes dhe dërgimit të benzinës;
- bllokimi i tubit të prurjes për mosrrijdhjen e benzinës;
- çmontimi dhe heqja e filtrit të benzinës;
- montimi i filtrit të ri të benzinës.
- bashkimi i filtrit të benzinës me tubat e prurjes dhe të dërgimit të benzinës;
- Prova e funksionimit të filtrit të benzinës të sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine.
- Procedura e zëvendësimit të pompës së benzinës së sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine:
  - shkëputja nga pompa e benzinës e tubit të dërgimit dhe tubit të prurjes së benzinës;
  - bllokimi i tubit të prurjes për mosrrijdhjen e benzinës;
  - shkëputja e lidhjeve elektrike të pompës së benzinës;
  - çmontimi dhe heqja e pompës së benzinës;
  - kontrolli dhe riparimi pompës së benzinës (nëse është e nevojshme).
  - përzgjedhja e pompës së re të benzinës (nëse është e nevojshme);
  - vendosja dhe montimi i pompës së riparuar (ose të re) të benzinës;
  - lidhja e pompës së benzinës me tubin e dërgimit dhe tubin e prurjes së benzinës;
  - realizimi i lidhjeve elektrike të pompës së benzinës;
  - prova e funksionimit të pompës së benzinës të zëvendësuar, të motorit me injeksion benzine.
- Procedura e riparimi ose zëvendësimit të injektorëve të sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine:
  - përzgjedhja e injektorëve të duhur të sistemit të ushqimit me injeksion benzine;
  - shkëputja nga injektorët e tubave të dërgimit dhe të rikthimit të benzinës;
  - shkëputja e lidhjeve elektrike të injektorit të benzinës;
  - çmontimi dhe heqja e injektorëve nga kolektori i thithjes;
  - kontrolli dhe riparimi i injektorëve të benzinës;
  - vendosja dhe montimi i injektorëve të riparuar ose të rinj;
  - lidhja e me injektorët e tubave të dërgimit dhe të rikthimit të benzinës;
  - realizimi i lidhjeve elektrike të injektorëve të benzinës;
  - prova e funksionimit të injektorëve të riparuar ose të zëvendësuar.
- Procedura e zëvendësimit të rregullatorit të presionit të benzinës:
  - kontrolli dhe matja e parametrave teknikë të të

- rregullatorit të presionit të benzinës;
- shkëputja e tubit të vakuimit të rregullatorit të presionit;
- çmontimi dhe heqja e rregullatorit të presionit të benzinës;
- vendosja dhe montimi i rregullatorit të ri të presionit të benzinës;
- lidhja e tubit të vakuimit të rregullatorit të presionit;
- prova e funksionimit të rregullatorit të presionit të zëvendësuar.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë kontrollet e duhura për diagnostikimin e parregullsive të elementet e sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine dhe të përcaktojë parregullsitë;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të filtrave të benzinës së sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të pompës së benzinës së sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të injektorëve të sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine;
- të zbatojë procedurën e duhur të zëvendësimit të rregullatorit të presionit të benziës së sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe riparimit të sistemit të ushqimit të motorit me injeksion benzine;

RM 5 Nxënësi kryen veprimet përfundimtare të shërbimit të sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorit.

Përmbajtja:

- Llogaritja e shpenzimeve për materialet.
- Llogaritja e shpenzimeve për punën e kryer.
- Llogaritja e kostos së plotë dhe e çmimit të shërbimit të kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- Përgatitja e automjetit për dorëzim të klienti.
- Udhëzimi i klientit dhe dorëzimi i automjetit.
- Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit të ushqimit dhe shkarkimit që zëvendësohen.

- Kujdesi për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për materialet.
- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për punën e kryer.
- të bëjë llogaritjen e kostos së plotë dhe të çmimit të shërbimit të kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- të përgatitë automjetin për dorëzim te klienti.
- të bëjë udhëzimin e klientit dhe dorëzimin e automjetit.
- të përdorë dokumentacionin teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit të ushqimit dhe shkarkimit që zëvendësohen.
- të tregojë kujdesin e duhur për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të motorëve të automjeteve, ose në servise private të motorëve të automjeteve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave dhe procedurave të punimeve për shërbimet e sistemeve të ushqimit dhe shkarkimit të motorëve “diesel”, “karburator” dhe me injeksion benzine.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve të matjes, kontrollit, riparimit, zëvendësimit dhe provës së elementeve të sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorëve “diesel”, “karburator” dhe me injeksion benzine, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në sistemin e ushqimit dhe shkarkimit të motorëve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të sistemi i ushqimit dhe shkarkimit të motorit.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Repart pune për shërbime të motorëve të automjeteve.
  - Automjete me motora në gjendje pune.
  - Kompleti i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për
-

---

matje, kontrolle, zëvendësime dhe riparime të sistemit të ushqimit dhe shkarkimit të motorëve “diesel”, “karburator” dhe me injeksion benzine.

- Pjesë këmbimi për sistemin e ushqimit të motorit (pompa naftë, pompa të presionit të ulët, pompa injeksioni, rregullatorë presioni, injektorë, karburatorë, filtra të lëndës djegëse dhe të ajrit, tuba, marmita, katalizatore etj)
  - Lubrifikues.
  - Katalogë të motorëve, manuale, udhëzues, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

5. Moduli “Shërbimi i sistemit elektrik të motorit”

Drejtimi: Shërbime mjetesh transporti
Profili: Shërbime motorike
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHERBIMI I SISTEMIT ELEKTRIK TE MOTORIT	(M-18-765-11)
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit të elementeve të sistemit elektrik të motorëve të automjeteve.	
Kohëzgjatja e modulit	66 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen punime përgatitore për shërbimin e sistemit elektrik të motorit.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e dokumentacionit teknik të sistemit elektrik të motorit. – Përgatitja e vendit të punës për punime në sistemin elektrik të motorit. – Përzgjedhja e veglave, pajisjeve, instrumenteve dhe materialeve për punime në sistemin elektrik të motorit. – Vendosja e automjetit në mënyrë të sigurtë në postin e punës. – Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në sistemin elektrik të motorit. – Kontrolli pamor i në sistemin elektrik të motorit. – Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit elektrik të motorit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e realizimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë :</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë dokumentacionin teknik të sistemit elektrik të motorit. – të përgatitë vendin e punës për punime në sistemin elektrik të motorit. – të përzgjedhë veglat, pajisjet, instrumentet dhe materialet për punime në sistemin elektrik të motorit. – të vendosë automjetin në mënyrë të sigurtë në postin e	

-
- punës.
- të marrë informacionin paraprak për parregullsitë në sistemin elektrik të motorit.
  - të kryejë kontrollin pamor në sistemin elektrik të motorit.
  - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e sistemit elektrik të motorit.

RM 2 Nxënësi mirëmban dhe zëvendëson burimet e ushqimit me energji elektrike.

Përmbajtja:

- Procedura e shërbimit të baterisë:
  - kryerja e matjeve elektrike dhe e kontrolleve të baterisë dhe përcaktimi i parregullsive;
  - procedura e plotësimit të baterisë me sasinë e duhur të elektrolitit (nëse është e nevojshme);
  - shkëputja e lidhjeve elektrike të baterisë;
  - procedura e çmontimit të baterisë me parregullsi;
  - procedura e montimit të baterisë së re;
  - montimi i lidhjeve elektrike të baterisë;
  - prova e funksionimit të baterisë së re.
- Procedura e shërbimit të alternatorit:
  - kryerja e matjeve elektrike dhe e kontrolleve të alternatorit dhe përcaktimi i parregullsive;
  - procedura e zëvendësimit të rripit dhe pulexhos së alternatorit;
  - shkëputja e lidhjeve elektrike të alternatorit;
  - procedura e çmontimit dhe heqjes së alternatorit nga trupi i motorit;
  - procedura e çmontimit të pjesëve të alternatorit;
  - procedura e montimit të pjesëve të reja të alternatorit;
  - procedura e vendosjes dhe e regjistrimit të shtrëngimit të rripit të alternatorit;
  - montimi i lidhjeve elektrike të alternatorit;
  - prova e funksionimit të alternatorit të montuar.
- Procedura e zëvendësimit të rregullatorit:
  - kryerja e matjeve dhe e kontrolleve të funksionimit të rregullatorit dhe përcaktimi i parregullsive;
  - shkëputja e lidhjeve elektrike të rregullatorit;
  - procedura e zëvendësimit të rregullatorit;
  - montimi i lidhjeve elektrike të rregullatorit;
  - prova e funksionimit të rregullatorit të montuar.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe zëvendësimit të burimeve të ushqimit me energji elektrike.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të kryejë procedurat duhura të shërbimit të baterisë;
- të kryejë procedurat e duhura të shërbimit të alternatorit
- të kryejë procedurat e duhura zëvendësimit të rregullatorit;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë mirëmbajtjes dhe zëvendësimit të burimeve të ushqimit me energji elektrike.

RM 3 Nxënësi zëvendëson motorinon (motorin e lëshimit).

Përmbajtja:

- Kryerja e matjeve elektrike dhe e kontrolleve të funksionimit të motorinos dhe përcaktimi i parregullsisive;
- Shkëputja e lidhjeve elektrike të motorinos;
- Procedura e çmontimit dhe heqjes së motorinos nga trupi i motorit;
- Procedura e çmontimit të pjesëve motorinos;
- Procedura e montimit të pjesëve të reja të motorinos;
- Procedura e vendosjes dhe e montimit të motorinos së riparuar (ose të re);
- Montimi i lidhjeve elektrike të motorinos;
- Prova e funksionimit të motorinos së montuar;
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të motorinos.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të kryejë matje elektrike dhe kontrolle të funksionimit të motorinos si dhe të përcaktojë parregullsitë;
- të shkëputë lidhjet elektrike të motorinos;
- të kryejë procedurat e çmontimit dhe heqjes së motorinos nga trupi i motorit;
- të kryejë procedurat e çmontimit të pjesëve të motorinos;
- të kryejë procedurat e montimit të pjesëve të reja të motorinos;
- të kryejë procedurat e vendosjes dhe montimit të motorinos së riparuar (ose të re);
- të montojë lidhjet elektrike të motorinos;
- të kryejë provat e funksionimit të motorinos së montuar;
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë zëvendësimit të motorinos.

RM 4 Nxënësi kryen shërbimin e sistemit të ndezjes (në motorët “karburator”).

Përmbajtja:

- Kryerja e matjeve elektrike dhe e kontrolleve të funksionimit të sistemit të ndezjes dhe përcaktimi i parregullsisive;
- Procedura e zëvendësimit të kandeleve;

- Procedura e zëvendësimit të fijeve të kandeleve;
- Procedura e zëvendësimit të kandeletave (në motorët me naftë);
- Procedura e zëvendësimit të distributorit;
- Prova e funksionimit të pjesëve të zëvendësuara të sistemit të ndezjes.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të sistemit të ndezjes së motorit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të kryejë matje elektrike dhe kontrole të funksionimit të sistemit të ndezjes si dhe të përcaktojë parregullsitë;
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të kandeleve;
- të zbatojë procedurat e zëvendësimit të fijeve të kandeleve;
- të zbatojë procedurat e zëvendësimit të kandeletave (në motorët me naftë);
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të distributorit;
- të kryejë provat e funksionimit të pjesëve të zëvendësuara të sistemit të ndezjes.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të sistemit të ndezjes së motorit.

RM 5 Nxënësi kryen veprimet përfundimtare të shërbimit të sistemit elektrik të motorit.

Përmbajtja:

- Llogaritja e shpenzimeve për materialet.
- Llogaritja e shpenzimeve për punën e kryer.
- Llogaritja e kostos së plotë dhe e çmimit të shërbimit të kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- Përgatitja e automjetit për dorëzim te klienti.
- Udhëzimi i klientit dhe dorëzimi i automjetit.
- Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit të elektrik të motorit, që zëvendësohen.
- Kujdesi për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për materialet.
- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për punën e kryer.
- të bëjë llogaritjen e kostos së plotë dhe të çmimit të shërbimit të kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit financiar për

shërbimin e kryer.

- të bëjë plotësimin e dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- të përgatitë automjetin për dorëzim te klienti.
- të bëjë udhëzimin e klientit dhe dorëzimin e automjetit.
- të përdorë dokumentacionin teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e sistemit elektrik të motorit, që zëvendësohen.
- të tregojë kujdesin e duhur për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të motorëve të automjeteve, ose në servise private të motorëve të automjeteve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave dhe procedurave të punimeve për shërbimet e sistemit elektrik të motorit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve të matjes, kontrollit, riparimit, zëvendësimit dhe provës së pjesëve të sistemit elektrik të motorit, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në sistemin elektrik të motorëve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të sistemit elektrik të motorit.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet, dhe materialet e mëposhtme:
- Repart pune për shërbime të motorëve të automjeteve.
  - Motora në gjendje pune.
  - Komplet i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për matje, kontrolle, zëvendësime dhe riparime të sistemit elektrik të motorit.
  - Pjesë këmbimi për sistemin elektrik të motorit (motorino, bateri, alternator, rregullator, kandelet, file kandelesh etj.).
  - Katalogë të motorëve, manuale, udhëzues, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Shërbimi i motorëve rotativë”

Drejtimi: Shërbime mjetesh transporti
Profili: Shërbime motorike
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHERBIMI I MOTOREVE ROTATIVE	(M-18-766-11)
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit në sistemet dhe mekanizmat e motorëve rotativë të automjeteve.	
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen punime përgatitore për shërbimin e motorit rotativ. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e dokumentacionit teknik të automjetit dhe motorit rotativ. – Përgatitja e vendit të punës për punime në motorin rotativ. – Përzgjedhja e veglave, pajisjeve, instrumenteve dhe materialeve për punime në motorin rotativ. – Vendosja e automjetit me motor rotativ në mënyrë të sigurtë në postin e punës. – Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në motorin rotativ. – Ndezja (nëse është e mundur) e motorit rotativ. – Kontrolli pamor dhe dëgjimor për parregullsi në motorin rotativ. – Përzgjedhja e veglave, instrumenteve dhe pajisjeve matëse dhe kontrolluese. – Kontrollë dhe matje të detajuara të mekanizmave dhe sistemeve të veçanta të motorit rotativ. – Kontrolli me kompjuter i gjendjes së funksionimit të motorit rotativ. – Përcaktimi i parregullsive në motorin rotativ të kontrolluar – Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e motorit rotativ.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të analizojë dokumentacionin teknik të automjetit dhe motorit rotativ.
- të përgatitë vendin e punës për punime në motorin rotativ.
- të përzgjedhë veglat, pajisjet, instrumentet dhe materialet për punime në motorin rotativ.
- të vendosë automjetin me motor rotativ në mënyrë të sigurtë në postin e punës.
- të marrë informacionin paraprak për parregullsitë në motorin rotativ.
- të ndezë (nëse është e mundur) motorin rotativ.
- të kryejë kontrollin pamor dhe dëgjimor për parregullsi në motorin rotativ.
- të përzgjedhë veglat, instrumentet dhe pajisjet matëse dhe kontrolluese.
- të kryejë kontrolle dhe matje të detajuara të mekanizmave dhe sistemeve të veçanta të motorit rotativ.
- të kontrollojë me kompjuter gjendjen e funksionimit të motorit rotativ.
- të përcaktojë parregullsitë në motorin rotativ të kontrolluar
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e motorit rotativ.

RM 2 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes së motorit rotativ.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e veglave, instrumenteve dhe pajisjeve për të bërë mirëmbajtjen e motorit rotativ të automjetit.
- Përzgjedhja e materialeve dhe pjesëve të këmbimit për mirëmbajtjen e motorit rotativ.
- Pastrimi i jashtëm i motorit rotativ.
- Kryerja e grasatimeve në vendet e përcaktuara të motorit rotativ.
- Kryerja e shtrëngimeve dhe regjistrimeve të nevojshme në mekanizmat dhe sistemet e motorit rotativ.
- Procedura e zëvendësimit të vajit të motorit rotativ.
- Procedura e zëvendësimit të filtrave të vajit të motorit rotativ.
- Procedura e zëvendësimit të filtrave të ajrit të motorit rotativ.
- Procedura e zëvendësimit të lëngut ftohës të sistemit të ftohjes së motorit rotativ.
- Prova e funksionimit të motorit rotativ pas kryerjes së punimeve të mirëmbajtjes.
- Kujdesi për vendin dhe mjetet e punës.

- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të mirëmbajtjes së motorit rotativ.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të përzgjedhë veglat, instrumentet dhe pajisjet për të bërë mirëmbajtjen e motorit rotativ të automjetit.
- të përzgjedhë materialet dhe pjesët e këmbimit për mirëmbajtjen e motorit rotativ.
- të pastrojë motorin rotativ nga jashtë
- të kryejë grasatime në vendet e përcaktuara të motorit rotativ.
- të kryejë shtrëngime dhe regjistrime të nevojshme në mekanizmat dhe sistemet e motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të vajit të motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të filtrave të vajit të motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të filtrave të ajrit të motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të lëngut ftohës të sistemit të ftohjes së motorit rotativ.
- të kryejë provat e funksionimit të motorit rotativ pas kryerjes së punimeve të mirëmbajtjes.
- të kujdeset për vendin dhe mjetet e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të mirëmbajtjes së motorit rotativ

RM 3 Nxënësi kryen punime të riparimit në motorët rotativë.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e veglave, instrumenteve dhe pajisjeve për të bërë riparimin e motorit rotativ të automjetit.
- Përzgjedhja e materialeve dhe pjesëve të këmbimit për riparimin e motorit rotativ.
- Procedurat e çmontimit të motorit rotativ nga automjeti.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të trupit të motorit rotativ.
- Procedurat e zëvendësimit të boshtit të motorit rotativ dhe pjesëve të lidhura me të.
- Procedurat e zëvendësimit të pistonave rotativë dhe të pjesëve të lidhura me to.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të vajisjes së motorit rotativ.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ftohjes së motorit rotativ.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ushqimit të motorit rotativ.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ndezjes së

- motorit rotativ.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të lëshimit të motorit rotativ.
- Procedurat e montimit të motorit rotativ në automjet.
- Prova e funksionimit të motorit rotativ pas kryerjes së punimeve të riparimit.
- Kujdesi për vendin dhe mjetet e punës.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të riparimit të motorit rotativ.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të përzgjedhë veglat, instrumentet dhe pajisjet për të bërë riparimin e motorit rotativ të automjetit.
- të përzgjedhë materiale dhe pjesë të këmbimit për riparimin e motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e çmontimit të motorit rotativ nga automjeti.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të trupit të motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të boshtit të motorit rotativ dhe pjesëve të lidhura me të.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pistonave rotativë dhe të pjesëve të lidhura me to.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të vajisjes së motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ftohjes së motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ushqimit të motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ndezjes së motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të lëshimit të motorit rotativ.
- të kryejë procedurat e montimit të motorit rotativ në automjet.
- të kryejë provat e funksionimit të motorit rotativ pas kryerjes së punimeve të riparimit.
- të kujdeset për vendin dhe mjetet e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të riparimit të motorit rotativ.

RM 4 Nxënësi kryen veprimet përfundimtare të shërbimit të motorit rotativ.

Përmbajtja:

- Llogaritja e shpenzimeve për materialet.
- Llogaritja e shpenzimeve për punën e kryer.
- Llogaritja e kostos së plotë dhe e çmimit të shërbimit të

- kryer për motorin rotativ të automjetit.
- Plotësimi i dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- Përgatitja e automjetit me motor rotativ për dorëzim te klienti.
- Udhëzimi i klientit dhe dorëzimi i automjetit.
- Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e motorit rotativ që zëvendësohen.
- Kujdesi për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për materialet.
- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për punën e kryer.
- të bëjë llogaritjen e kostos së plotë dhe të çmimit të shërbimit të kryer për motorin rotativ të automjetit.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- të përgatitë automjetin me motor rotativ për dorëzim te klienti.
- të bëjë udhëzimin e klientit dhe dorëzimin e automjetit.
- të përdorë dokumentacionin teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e motorit rotativ që zëvendësohen.
- të tregojë kujdesin e duhur për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të motorëve të automjeteve, ose në servise private të motorëve të automjeteve.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave dhe procedurave të punimeve të mirëmbajtjes dhe riparimit të motorëve rotativë të automjeteve.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve të matjes, kontrollit, mirëmbajtjes, riparimit, zëvendësimit dhe provës së funksionimit të motorëve rotativë, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në motorët rotativë të automjeteve.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të mirëmbajtjes dhe riparimit të motorëve rotativë.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për

---

çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Repart pune për shërbime të motorëve të automjeteve.
- Matora rotativë në gjendje pune.
- Komplet i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për matje, kontrolle, zëvendësime dhe riparime të motorëve rotativë.
- Pjesë këmbimi dhe materiale të nevojshme për mirëmbajtjen dhe riparimin e motorëve rotativë.
- Lubrikues.
- Katalogë të motorëve rotativë, manuale, udhëzues, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.

---

2. Moduli “Shërbimi i motorëve me dy kohë të motoçikletave”

Drejtimi: Shërbime mjetesh transporti
Profili: Shërbime motorike
Niveli: II
Klasa: 12

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	SHERBIMI I MOTOREVE ME DY KOHE TE MOTOÇIKLETAVE	(M-18-767-11)
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime të mirëmbajtjes dhe të riparimit në sistemet dhe mekanizmat e motorëve me dy kohë të motoçikletave.	
Kohëzgjatja e modulit	102 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për praninë	Nxënësit duhet të kenë përfunduar nivelin I të kualifikimit në drejtimin mësimor “Shërbime mjetesh transporti”.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi kryen punime përgatitore për shërbimin e motorit me dy kohë të motoçikletave. Përmbajtja: <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e dokumentacionit teknik të motoçikletës dhe motorit me dy kohë të saj. – Përgatitja e vendit të punës për punime në motorin me dy kohë të motoçikletës. – Përzgjedhja e veglave, pajisjeve, instrumenteve dhe materialeve për punime në motorin me dy kohë të motoçikletës. – Vendosja e motoçikletës në mënyrë të sigurtë në postin e punës. – Marrja e informacionit paraprak për parregullsitë në motorin me dy kohë të motoçikletës. – Ndezja (nëse është e mundur) e motorit të motoçikletës. – Kontrolli pamor dhe dëgjimor për parregullsi në motorin me dy kohë të motoçikletës. – Përzgjedhja e veglave, instrumenteve dhe pajisjeve matëse dhe kontrolluese. – Kontrolle dhe matje të detajuara të mekanizmave dhe sistemeve të veçanta të motorit me dy kohë të motoçikletës. – Përcaktimi i parregullsive në motorin me dy kohë të motoçikletës, të kontrolluar – Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e motorit me dy kohë të motoçikletës.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të analizojë dokumentacionin teknik të motoçikletës dhe motorit me dy kohë të saj.
- të përgatitë vendin e punës për punime në motorin me dy kohë të motoçikletës.
- të përzgjedhë veglat, pajisjet, instrumentet dhe materialet për punime në motorin me dy kohë të motoçikletës.
- të vendosë motoçikletën në mënyrë të sigurtë në postin e punës.
- të marrë informacionin paraprak për parregullsitë në motorin me dy kohë të motoçikletës.
- të ndezë (nëse është e mundur) motorin e motoçikletës.
- të kryejë kontrollin pamor dhe dëgjimor për parregullsi në motorin me dy kohë të motoçikletës.
- të përzgjedhë veglat, instrumentet dhe pajisjet matëse dhe kontrolluese.
- të kryejë kontrole dhe matje të detajuara të mekanizmave dhe sistemeve të veçanta të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të përcaktojë parregullsitë në motorin me dy kohë të motoçikletës, të kontrolluar
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë parapërgatitjes për shërbimin e motorit me dy kohë të motoçikletës.

RM 2 Nxënësi kryen punime të mirëmbajtjes së motorit me dy kohë të motoçikletës.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e veglave, instrumenteve dhe pajisjeve për të bërë mirëmbajtjen e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Përzgjedhja e materialeve dhe pjesëve të këmbimit për mirëmbajtjen e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Pastrimi i jashtëm i motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Kryerja e grasatimeve në vendet e përcaktuara të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Kryerja e shtrëngimeve dhe regjistrimeve të nevojshme në mekanizmat dhe sistemet e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedura e zëvendësimit të filtrit të ajrit të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Prova e funksionimit të motorit me dy kohë të motoçikletës pas kryerjes së punimeve të mirëmbajtjes.
- Kujdesi për vendin dhe mjetet e punës.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të mirëmbajtjes së motorit me dy kohë të motoçikletës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të përzgjedhë veglat, instrumentet dhe pajisjet për të bërë mirëmbajtjen e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të përzgjedhë materialet dhe pjesët e këmbimit për mirëmbajtjen e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të pastrojë nga jashtë motorin me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë gratatime në vendet e përcaktuara të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë shtrëngime dhe regjistrime të nevojshme në mekanizmat dhe sistemet e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të filtrit të ajrit të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë provat e funksionimit të motorit me dy kohë të motoçikletës pas kryerjes së punimeve të mirëmbajtjes.
- të kujdeset për vendin dhe mjetet e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të mirëmbajtjes së motorit me dy kohë të motoçikletës.

RM 3 Nxënësi kryen punime të riparimit në motorin me dy kohë të motoçikletës.

Përmbajtja:

- Përzgjedhja e veglave, instrumenteve dhe pajisjeve për të bërë riparimin e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Përzgjedhja e materialeve dhe pjesëve të këmbimit për riparimin e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedura e çmontimit të lidhjeve mekanike dhe elektrike të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedura e çmontimit të tubave të shkarkimit të gazeve të motorit me dy kohë;
- Procedurat e çmontimit të bllokut të motorit me dy kohë nga trupi i motoçikletës.
- Procedurat e zëvendësimit të kokës (testatos) së motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedurat e zëvendësimit të cilindrave të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të grupit piston-biellë të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedurat e zëvendësimit të boshtit të motorit me dy kohë dhe të pjesëve të lidhura me të.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të vajisjes së motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ushqimit të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ndezjes së

- motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të lëshimit të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Procedurat e montimit të bllokut të motorit me dy kohë në trupin e motoçikletës.
- Procedura e montimit të tubave të shkarkimit të gazeve të motorit me dy kohë.
- Procedura e montimit të lidhjeve mekanike dhe elektrike të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- Prova e funksionimit të motorit me dy kohë të motoçikletës pas kryerjes së punimeve të riparimit.
- Kujdesi për vendin dhe mjetet e punës.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të riparimit të motorit me dy kohë të motoçikletës

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të përzgjedhë veglat, instrumentet dhe pajisjet për të bërë riparimin e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të përzgjedhë materialet dhe pjesët e këmbimit për riparimin e motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e çmontimit të lidhjeve mekanike dhe elektrike të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e çmontimit të tubave të shkarkimit të gazeve të motorit me dy kohë;
- të kryejë procedurat e çmontimit të bllokut të motorit me dy kohë nga trupi i motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të kokës (testatos) së motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të cilindrave të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të grupit piston-biellë të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të boshtit të motorit me dy kohë dhe të pjesëve të lidhura me të.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të vajisjes së motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ushqimit të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të ndezjes së motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e zëvendësimit të pjesëve të sistemit të lëshimit të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë procedurat e montimit të bllokut të motorit me dy kohë në trupin e motoçikletës.
- të kryejë procedurat e montimit të tubave të shkarkimit të gazeve të motorit me dy kohë.
- të kryejë procedurat e montimit të lidhjeve mekanike dhe

- elektrike të motorit me dy kohë të motoçikletës.
- të kryejë provat e funksionimit të motorit me dy kohë të motoçikletës pas kryerjes së punimeve të riparimit.
- të kujdeset për vendin dhe mjetet e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe të ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimit të riparimit të motorit me dy kohë të motoçikletës

RM 4 Nxënësi kryen veprimet përfundimtare të shërbimit të motorit me dy kohë të motoçikletës.

Përmbajtja:

- Llogaritja e shpenzimeve për materialet.
- Llogaritja e shpenzimeve për punën e kryer.
- Llogaritja e kostos së plotë dhe e çmimit të shërbimit të kryer për motorin me dy kohë të motoçikletës.
- Plotësimi i dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- Plotësimi i dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- Përgatitja e motoçikletës për dorëzim te klienti.
- Udhëzimi i klientit dhe dorëzimi i motoçikletës.
- Përdorimi i dokumentacionit teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e motorit me dy kohë të motoçikletës, që zëvendësohen.
- Kujdesi për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë :

- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për materialet.
- të bëjë llogaritjen e shpenzimeve për punën e kryer.
- të bëjë llogaritjen e kostos së plotë dhe të çmimit të shërbimit të kryer për motorin me dy kohë të motoçikletës.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit financiar për shërbimin e kryer.
- të bëjë plotësimin e dokumentacionit teknik për shërbimin e kryer.
- të përgatitë motoçikletën për dorëzim te klienti.
- të bëjë udhëzimin e klientit dhe dorëzimin e motoçikletës.
- të përdorë dokumentacionin teknik (katalogëve) për të përzgjedhur pjesët e motorit me dy kohë të motoçikletës, që zëvendësohen.
- të tregojë kujdesin e duhur për vendin, veglat dhe pajisjet e punës.

Udhëzime për zbatimin e modulit

- Ky modul duhet të trajtohet në repartin e shkollës për shërbime të motorëve të mjeteve të transportit, ose në servise private të motorëve me dy kohë të motoçikletave.
- Mësuesi i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të teknikave dhe procedurave të punimeve

---

të mirëmbajtjes dhe riparimit të motorëve me dy kohë të motoçikletave.

- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për kryerjen e punimeve të matjes, kontrollit, mirëmbajtjes, riparimit, zëvendësimit dhe provës së funksionimit të motorëve me dy kohë të motoçikletave, fillimisht në mënyrë të mbikëqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me veprimtaritë praktike që kryejnë.
- Instruktori duhet të përdorë metodën e simulimit të parregullsive në motorët me dy kohë të motoçikletave.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për kryerjen e shërbimeve të mirëmbajtjes dhe riparimit të motorëve me dy kohë të motoçikletave.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Repart pune për shërbime të motorëve të mjeteve të transportit.
  - Motoçikleta, me motor me dy kohë, në gjendje pune.
  - Kompleti i veglave, pajisjeve dhe instrumenteve të nevojshme për matje, kontrolle, zëvendësime dhe riparime të motorëve me dy kohë të motoçikletave.
  - Pjesë këmbimi dhe materiale të nevojshme për mirëmbajtjen dhe riparimin e motorëve me dy kohë të motoçikletave.
  - Lubrifikues.
  - Katalogë të motorëve me dy kohë të motoçikletave, manuale, udhëzues, materiale të shkruara në mbështetje të çështjeve që trajtohen në modul.
-